

Årsredogörelse 1968 för
Arbetarrörelsens arkiv

Arbetarrörelsens arkiv har under 1968 bedrivit verksamheten i samma omfattning som under de närmast föregående åren med insamling av i första hand material från fackliga och politiska organisationer. Bl.a. har Träindustris avdelningar 424 i Sund och 430 i Vivstavarv samt Metalls avdelning 205 i Sund överfört till arkivet protokoll, kassaböcker och medlemsmatriklar. Genom redaktör Sven Nordvall har arkivet fått överta kassaböcker från tidningen Norrlands-Kuriren. Därutöver har skilda handlingar överlämnats av tidigare verksamma medlemmar i numera nedlagda föreningar. Från SSU-distriktet och flera kvinnoklubbar har det också kommit föreningshandlingar. Medelpads ABF-distrikt, som tillsammans med Ångermanlands distrikt bildat en länsammanslutning och förbereder 50-årsjubileum nästa år, håller på att samla ihop sitt material för att därefter överlämna det till Arbetarrörelsens arkiv.

I höst firar SSU-distriktet 50-årsjubileum. Det konstituerades 1919 efter en del förberedelser att samla den socialdemokratiskt inriktade ungdomen efter partiklyvningen 1917, då hela ungdomsrörelsen i vårt land och därmed också i Sundsvallsdistriktet övergick till vänstersocialismen. Nu har SSU-ledningen i samarbete med Arbetarrörelsens arkiv varit i aktion på alla håll i landskapet och lyckats uppbringa protokoll som saknas för perioden 1924 - 1944. De hade blivit kvar i Ånge från det år distriktsstyrelsen var förlagd till denna plats.

Arkivets styrelse har varit särskilt angelägen om att få överta föreningshandlingar från flottningsarbetarnas avdelningar i Lövudden och Kvissle, dels därför att dessa avdelningar uppgått i en storavdelning för hela landskapet och dels därför att flottningen nedlagts i Indalsälven och Ljungan. Allt som berörde båda flottledernas historia kommer att bli av stor betydelse för den forskning som redan har börjat.

Mycket av det som nu har samlats i Merlo av föreningshistoria har tillkommit vid jubiléer. Arkivet har medverkat i ett

flertal av dessa med material och även utarbetat historiker samt arrangerat bildutställningar. Vanligtvis har dessa organisationer överfört sitt material till arkivet. Dessa jubiléer har blivit en stimulerande faktor för att efterlysa protokoll och andra handlingar som saknas för vissa perioder av föreningsverksamheten. I ett flertal fall har man kunnat spåra upp protokoll, som blivit kvar hos personer i tidigare styrelseuppdrag eller efter deras död hos de närmast anhöriga.

Årsmötet den 9 mars 1968 hölls precis på dagen 25 år sedan arkivet bildades. Sammanlagt ett 50-tal ombud och inbjudna deltog i mötet, som fick en särskild prägel av högtid. Från ett flertal föreningar överlämnades handlingar och därutöver fick arkivet mottaga gåvor från enskilda personer.

En av de frågor som blev föremål för många inlägg var arkivstyrelsens framställan till Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm att få komplettera C.A. Svenssons samling i Merlo med vad som finns efter honom i Stockholm. Mötet beslöt enhälligt, att styrelsen ånyo skulle göra framställan till Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm att få överta C.A. Svenssons originalhandlingar. Det som i övrigt finns i Stockholm om arbetarrörelsen i Sundsvall med omnejd borde mikrofilmats och båda arkiven svara för kostnaderna med hälften vardera. Slutligen underströk mötet, att C.A. Svenssons handlingar i original rätteligen borde förvaras i Sundsvall, där mannen utförde sin livsgärning.

Framställan därom har gjorts till Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm med bifogande av en kopia av årsmötesprotokollet.

Från arkivhåll i landet har Arbetarrörelsens arkiv i Merlo fått ett gott erkännande och dess samlingar utnyttjas i allt större omfattning av forskare i samhällshistoria. För varje år blir det fler och fler fackliga, politiska och idéella organisationer som gör studiebesök å Merlo och även förlägger sina sammankomster dit. Sundsvalls litterära sällskap inledde höstens första sammankomst på Merlo med ett 70-tal deltagare. Framställan har också gjorts från Sundsvalls stads kulturnämnd att få hålla ett av sina sammanträden på Merlo. Särskilt glädjande är det att ungdomar i studiecirkel kommer till Merlo.

Vid de flesta sammankomsterna på Merlo har makarna Karin och Henry Gidlund välvilligt ordnat servering av kaffe och läskedrycker.

Vid arkivkonferensen, som Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm andra året i följd anordnade på Runöskolan 23 - 26 maj representerades arkivet av Reinhold Olsson. Sista konferensdagen ägnade man åt ett förslag som framlades om bildandet av ett folkrörelsernas arkivförbund, vars uppgift skulle vara att inleda samarbete mellan arbetarrörelsens arkiv och de riksorganisationer som ägnar sig åt arkivfrågor. Förutom ombud från arbetarrörelse- och folkrörelsearkiv var ett stort antal olika riksorganisationer representerade. Beslut fattades att bilda Folkrörelsernas Arkivförbund och i den styrelse på sju ledamöter jämte lika många suppleanter som tillsattes blev bl.a. Lantbruksförbundet, Sveriges Riksidrottsförbund och Svenska Missionsförbundet representerat. Från landstingets arkiv i Härnösand valdes Kjell Olsson med Curt Näsman som personlig ersättare.

Styrelsen för Arbetarrörelsens arkiv i Sundsvall hade vid sammanträde den 1 maj 1968, sedan den tagit del av utarbetat förslag till stadgar med angivandet av förbundets ändamål, uttalat sig för att arkivet skulle ansluta sig som medlem i det nybildade förbundet.

Det finns f.n. bortåt ett 50-tal lokala arkiv i vårt land och flera av dessa har av viss anledning övergått att kalla sig folkrörelsearkiv. Dels har man ansett att namnet folkrörelsernas arkiv varit en säkrare garanti än namnet arbetarrörelsens arkiv för att komma i åtnjutande av anslag från kommuner och landsting, dels för att det kan vara lättare med detta namnbyte att kunna omsluta alla grenar av folkrörelserna. För Arbetarrörelsens arkiv i Sundsvall finns det ingen anledning att byta ut ett namn som redan är inarbetat och inte utgjort något hinder för ett samarbete med olika intresseorganisationer. Under årens gång har arbetsledarnas organisation i Sundsvallsdistriktet, sjukkassor av olika slag, skytteföreningar, hemvärnsorganisationer, nykterhetsföreningar, studiecirkelbibliotek, folketshusföreningar och musik- och sångföreningar m.fl. överlämnat

handlingar till Arbetarrörelsens arkiv. Alla förutsättningar finns att arkivet kan växa ut oberoende av namnet till ett folkrörelsearkiv. Men då uppstår en annan fråga. Redan nu är det brist på utrymme i den arkivlokal SCA upplåtit i Merlo centralarkiv, som själv trots den stora tillbyggnaden i början av 60-talet började att få trångt i hyllfacken.

När vårt arkiv bildades för 26 år sedan, inregistrerades det med det neutrala namnet Distriktsarkivet (för Sundsvallsområdet) men det slog aldrig igenom.

Även namnfrågan har man och man emellan diskuterats vid arkivkonferenserna på Runöskolan men meningarna har varit delade.

Under årets första åtta månader har studeranden Göran Wredenberg varit halvtidsanställd som arkivarbetare och hans lön har utbetalts av AMS. Under denna tid har han bl.a. utfört kopiering av handskrifter och tidningsartiklar samt upprättat klippböcker.

Sedan 1957 har samtliga kommuner i Västra Medelpad lämnat anslag. Efter Sköns, Alnö och Selångers samgående med Sundsvalls stad utgår ett ökat anslag från staden. Som tidigare lämna Timrå köping och Njurunda, Hässjö och Matfors kommuner anslag varje år och även dessa har efter ansökan från arkivet höjt anslagen. (Se kassörens rapport, bil. 1.)

Samarbetet har varit gott mellan de båda arkiven i Merlo, landsarkivet i Härnösand, Västernorrlands läns kulturnämnd och även skolmyndigheterna i Sundsvall. Av stor betydelse för kontakterna med Arbetarrörelsens arkiv är "Information från Arbetarrörelsens arkiv", som har utkommit sedan ett par åt tillbaka. SCA-arkivets chef Curt Näsman och arkivpersonalen har på ett förtjänstfullt sätt biträtt i arbetet samt ordnat trevliga sammankomster på Merlo.

Styrelsen har bestått av Alf Andersson, ordförande, Johan Wallblom, kassör, Reinhold Olsson, föreståndare och sekreterare, Otto Sahlin och Fritz Andersson. Adjungerande ledamot av styrelsen har varit Curt Näsman.

Sundsvall den 27 mars 1969